

УДК 316:364-322

ОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ІТ-ПРОЄКТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Ноздріна Лариса Василівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри цифрової та міжнародної економіки
Навчально-наукового інституту економічних і соціальних відносин
Університету банківської справи
e-mail: nozdrinalarisa1@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-9542-920X

Фалат Максим Михайлович,

магістрант 2-го року навчання спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика»
Університету банківської справи
e-mail: mxfalat@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-2132-3135

Анотація. Описано засади волонтерства в соціальній економіці. Проаналізовано стан розвитку соціальної економіки і волонтерської діяльності у світі і в Україні. Зазначено, що волонтерство має суттєвий економічний потенціал і є засобом згуртування та розвитку громадянського суспільства. Розглянуто можливості реалізації волонтерської діяльності за проектного підходу. Запропоновано класифікацію волонтерських проєктів із виділеною класифікаційною ознакою ІТ-підтримки. Описано особливості волонтерських ІТ-проєктів. Розроблено засади реалізації волонтерського проєкту створення платформи підтримки волонтерської діяльності «HSRG-DIS» із допомогою гнучкої методології управління проєктами і програмними засобами для його реалізації. Запропоновано підхід до визначення ефективності волонтерського ІТ-проєкту. Обґрунтовано, що одним з шляхів поліпшення розроблення волонтерських ІТ-проєктів є поєднання ітеративного та інкрементального підходів, що використовується в сучасних моделях планування ІТ-проєктів. Зокрема, зазначені підходи припускають: вимоги до системи і її архітектура опрацьовуються не один раз, а поступово уточнюються від ітерації до ітерації (ітеративний підхід); результатом кожної ітерації є версія програмного продукту, яка реалізує частину функціональності майбутнього програмного продукту і може бути введена в тестову або дослідну експлуатацію, а також оцінена замовником і майбутніми користувачами (інкрементальний підхід).

Ключові слова: соціальна економіка, волонтерська діяльність, класифікація волонтерських проєктів, волонтерський ІТ-проєкт, HSRG-DIS, ІТ-платформа, ефективність волонтерського ІТ-проєкту.

Формул: 0; рис.: 5; табл.: 0; библ.: 13.

FEATURES OF VOLUNTEER IT-PROJECTS IN THE SOCIAL ECONOMY

Nozdrina Larysa,

Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Digital and International Economics
Educational-Scientific Institute of Economic and Social Relations
of Banking University
e-mail: nozdrinalarisa1@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-9542-920X

Falat Maksym,

Student of Master Degree in 051 «Economics»
educational and professional program «Economic Cybernetics»
Banking University
e-mail: mxfalat@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-2132-3135

Abstract. The purpose of this article is to describe the theoretical and methodological approaches to the management of volunteer projects. The article describes the principles of volunteering in the social economy. The state of development of social economy and volunteer activity in the world and in Ukraine is analyzed. It is noted that volunteering has significant economic potential and is a means of uniting and developing civil society.

Possibilities of realization of volunteer activity under the project approach are considered. The classification of volunteer projects with the selected classification feature of IT support is offered. Features of volunteer IT-projects are described. The principles of implementation of the volunteer project of creation of the platform of support of volunteer activity «HSRG-DIS» by means of a flexible methodology of management of projects and software for its realization are developed. The article proposes an approach to determining the effectiveness of a volunteer IT-project. During the development of HSRG-DIS's own project, the following features of volunteer IT-projects were identified: 1) the possibility of scaling the project; 2) financing of the project by the state and individuals; 3) rapid storage and dissemination of project data; 4) the possibility of timely updating and support of the project; 5) checking the priorities and attitudes of users; 6) use of modern IT and technical means of project development and data analytics. It is substantiated that one of the ways to improve the development of volunteer IT-projects is a combination of iterative and incremental approaches used in modern models of planning IT-projects. In particular, these approaches suggest that: the requirements for the system and its architecture are processed more than once, but gradually refined from iteration to iteration (iterative approach); the result of each iteration is a version of the software product that implements part of the functionality of the future software product and can be put into test or experimental operation, as well as evaluated by the customer and future users (incremental approach).

Keywords: social economy, volunteering, classification of volunteer projects, volunteer IT-project, HSRG-DIS, IT-platform, effectiveness of volunteer IT-project.

JEL Classification B55, C61

Formulas: 0; fig.: 5; tabl.: 0; bibl.: 13.

ОСОБЕННОСТИ ВОЛОНТЕРСКИХ ИТ-ПРОЕКТОВ В СОЦИАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Ноздрина Лариса Васильевна,

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры цифровой и международной экономики
Образовательно-научного института экономических и социальных отношений
Университета банковского дела
e-mail: nozdrinalarisa1@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-9542-920X

Фалат Максим Михайлович,

магистрант 2-го года обучения специальности 051 «Экономика»
образовательно-профессиональной программы «Экономическая кибернетика»
Университета банковского дела
e-mail: mxfalat@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-2132-3135

Аннотация. Описаны основы волонтерства в социальной экономике. Проанализировано состояние развития социальной экономики и волонтерской деятельности в мире и в Украине. Отмечено, что волонтерство имеет существенный экономический потенциал и является средством сплочения и развития гражданского общества. Рассмотрены возможности реализации волонтерской деятельности за проектным подходом. Предложена классификация волонтерских проектов с выделением классификационного признака ИТ-поддержки. Описаны особенности волонтерских ИТ-проектов. Разработаны основы реализации волонтерского проекта создания платформы поддержки волонтерской деятельности «HSRG-DIS» с помощью гибкой методологии управления проектами и программными средствами для его реализации. Предложен подход к определению эффективности волонтерского ИТ-проекта. Обосновано, что одним из путей улучшения разработки волонтерских ИТ-проектов является сочетание итеративного и инкрементального подходов, используется в современных моделях планирования ИТ-проектов. В частности указанные подходы предполагают: требования к системе и ее архитектура обрабатываются не один раз, а постепенно уточняются от итерации к итерации (итеративный подход); результатом каждой итерации является версия программного продукта, которая реализует часть функциональности будущего программного продукта и может быть введена в тестовую или опытную эксплуатацию, а также оценена заказчиком и будущими пользователями (инкрементальный подход).

Ключевые слова: социальная экономика, волонтерская деятельность, классификация волонтерских проектов, волонтерский ИТ-проект, HSRG-DIS, ИТ-платформа, эффективность волонтерского ИТ-проекта.

Формул: 0; рис.: 5; табл.: 0; bibl.: 13.

Вступ. Сьогодні в більшості розвинутих країн світу панує соціально орієнтована ринкова економіка, яка являє собою найвищу стадію розвитку класичної ринкової економіки. У ній захист конкуренції та ринкові методи господарювання ефективно поєднуються з державним регулюванням національної економіки, з її соціальною спрямованістю. Оскільки в Україні з урахуванням політичної і глобальної нестабільності, викликаною пандемією COVID, кризові явища лише загострюються, а рівень соціальної напруги в суспільстві зростає, особливого значення набуває розробка пропозицій щодо вирішення нагальних соціальних проблем. Зважаючи на величезні масштаби такої роботи та її вклад в якість життя країн світу, Генеральна Асамблея ООН ще 2001 року ухвалила резолюцію із закликом до урядів країн-членів «розширити базу знань» про волонтерство і підтримати зусиллями «виміряти» його внесок [1].

Аналіз досліджень і постановка завдання. Дослідження в галузі соціальної економіки проводили такі вчені, як О. О. Беляєв, М. І. Діба, В. І. Кириленко, В. С. Буланов, М. М. Матвеев. Соціально-економічний феномен волонтерства досліджували закордонні та вітчизняні дослідники: Дж. Вільсон, М. Музік, К. Шандра, С. Райтер, Н. де Грааф, Л. Є. Сікорська, А. А. Клепікова, П. А. Кудринська.

Досвід управління проектами, і зокрема у сфері ІТ, висвітлювався у працях Г. Дитхелма, Г. Кліфорда, С. Беркуна, В. А. Рача, М. А. Демиденка. Але особливості управління волонтерськими проектами

досліджені ще недостатньо. З огляду на це тема статті є актуальною.

Метою статті є опис теоретико-методичних підходів до управління проектами із волонтерської діяльності.

Результати дослідження. Непередбачувані економічні кризи, сучасне загострення проблем бідності та соціальна маргіналізація останніми десятиліттями надають усе більше практичних доказів неспроможності багатьох теоретико-економічних положень сучасної економічної системи. Наразі в більшості розвинутих країн світу панує соціально орієнтована ринкова економіка, яка є найвищою стадією розвитку класичної ринкової економіки і у якій захист конкуренції та ринкові методи господарювання ефективно поєднуються з державним регулюванням економіки.

І. Сутність соціальної економіки. Соціально орієнтованій ринковій економіці притаманні такі риси [2]:

- ефективність функціонування ринкової економіки орієнтована на одночасне, комплексне досягнення економічних і соціальних цілей у визначений термін часу;
- ринкова економіка обмежується там, де вона неефективна і може призвести до соціально небажаних наслідків;
- економічна система, в якій органічно поєднані державне регулювання макро- і мікроекономічних процесів із ринковим саморегулюванням з перевагою перших, узгодження соціального з ринковим (рис. 1).

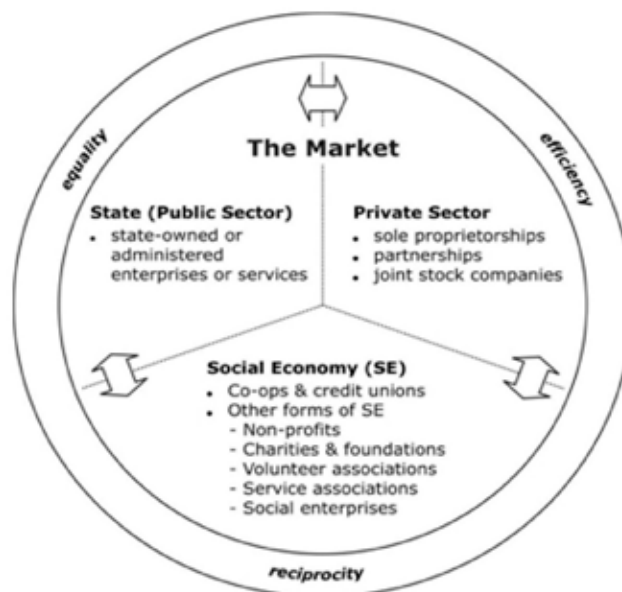

Рис. 1. Соціальна економіка як один із трьох ринкових секторів

Джерело: [3].

В останні три десятиріччя ХХ століття державна власність на засоби виробництва у країнах Заходу задовольняє інтереси підприємців, забезпечує загальні

умови виробництва для народного господарства, послаблює економічні кризи, надає більші гарантії зайнятості [4].

Соціально орієнтована економіка передбачає такий механізм розподілу доходу, який би усував надмірне збагачення на одному полюсі та зuboжіння на другому. Це здійснюється за допомогою розгалуженої системи соціального захисту широких верств населення у формі державних витрат на розвиток освіти, охорони здоров'я, навколишнього середовища, виплати пенсій, пільг безробітним. У більшості розвинутих країн світу в 60—70-х рр. ХХ століття соціальні витрати держави посіли перше місце у структурі державних видатків, що свідчить про якісні зрушення в державних функціях, у зростанні ролі загальнолюдських цінностей у її діяльності. Наприклад, досвід Канади свідчить, що тільки у провінції Квебек на кінець 2006 року вже існувало 6,2 тис. підприємств соціальної економіки, у діяльності яких було задіяно 65 тис. осіб та які надали близько 4 млрд доларів прибутку [5].

Нове розуміння соціальної економіки, нові підходи до її функціонування і розвитку базуються на тому, що традиційне розуміння соціальних громадських послуг як дотаційних відходить у минуле. Різноманітні громадські організації, фонди та бізнесові структури, що функціонують у сфері соціальної економіки, працюють з метою отримання найвищих прибутків, що потім знову спрямовуються на послуги, підвищуючи таким чином їхню якість. У цьому полягає нова модель соціальної економіки, що зараз тільки починає впроваджуватися в розвинутих демократичних країнах світу. Це свого роду зачароване коло — послуга надає додаткові фінансові ресурси, які знову йдуть на цю саму послугу, і, таким чином, відбувається незворотний процес її поліпшення.

II. Соціально-економічний феномен волонтерства. Одним із шляхів розв'язання соціальних проблем за допомогою підвищення рівня ініціативи, активності населення в соціальній економіці є організація

волонтерської діяльності. Західні держави розглядають волонтерську діяльність як суттєвий економічний потенціал і засіб згуртування та розвитку громадянського суспільства.

В Україні волонтерство з'явилося на початку 90-х років минулого століття, проте офіційно його визнали Постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 року. Законодавство у сфері волонтерства складається з Конституції України, законів України «Про соціальні послуги» (2003) і «Про волонтерську діяльність» (2011), інших законів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інших нормативно-правових актів [6]. Відповідно до Закону волонтерська діяльність — це добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами і волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога — роботи і послуги, які безоплатно виконують і надають волонтери. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності [7].

Волонтерство змінює життя в кращий бік, формує такі якості, як доброта і співчуття, прищеплює бажання взаємодопомоги і здійснюється волонтерами. Волонтер (з лат. «voluntarius» — воля, бажання) — це особа, яка за власним бажанням допомагає іншим. У Законі України «Про соціальні послуги» зазначається, що волонтер — це фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову і вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер [8].

За даними компанії Charities Aid Foundation [9], яка протягом останнього десятиліття проаналізувала благодійну поведінку в усьому світі, опитавши понад 1,3 мільйона людей [9], за рівнем волонтерства і добротинності перші місця займають, США, Нова Зеландія та Ірландія (рис. 2).

Рис. 2. Країни з найвищим рейтингом благодійної поведінки за 10 років

Джерело: [10].

Україна займає 101-ше місце загалом і 111-те, 90-те та 62-ге місця в допомозі незнайомцям, жертвам благодійності та волонтерстві відповідно [10]. Статистика дає розуміння того, що волонтерство не займає значне місце в українському суспільстві, порівнюючи з іншими країнами. Тому популяризація волонтерства як руху і проектів є правильним шляхом, оскільки лише 24 % з опитаних мають стосунок до волонтерства. Більшість населення потребує інформації та впровадженнь сервісів або платформ, які дозволять більше дізнатися про цю сферу і допоможуть поглиблено підійти до створення офіційних організацій або проектів.

Волонтери важливі для кожного суспільства, тому що вони працюють без користі для себе, показуючи цим суспільству, що є ще в житті речі цінніші, ніж отримання матеріальної нагороди. Охорона навколишнього середовища, забезпечення учасників АТО / ООС усім необхідним для ведення бойових дій, реставрація і захист надбань культури, які мають історичну цінність, розвиток і позитивний імідж держави є основним напрямом роботи волонтерів у нашій державі. Сьогодні, коли перед світом XXI століття

та Україною зокрема стоять виклики, які є новими випробуваннями для людства, головний з яких — криза духовних цінностей, саме волонтери — носії моралі можуть її культивувати в суспільстві. Таким чином, волонтерство — феномен соціальної економіки, спосіб побудови суспільства, який має великі перспективи в майбутньому.

III. Волонтерські проекти та їхні особливості.

Волонтерська діяльність може реалізовуватися за проектного підходу, де під проектом розуміють обмежену за часом і витратами систему робіт, спрямовану на досягнення низки обумовлених результатів на рівні вимог і стандартів якості [11].

Волонтерські проекти відповідно до волонтерського руху стосуються великого різноманіття сфер, у яких він існує.

Для розуміння специфіки таких проектів пропонуємо класифікацію волонтерських проектів (рис. 3), яка побудована на основі аналізу волонтерських проектів і базується на таких критеріях (класифікаційних ознаках): 1) сфера діяльності; 2) тривалість; 3) вид допомоги; 4) форма волонтерства; 5) джерела фінансування; 6) IT-супровід.

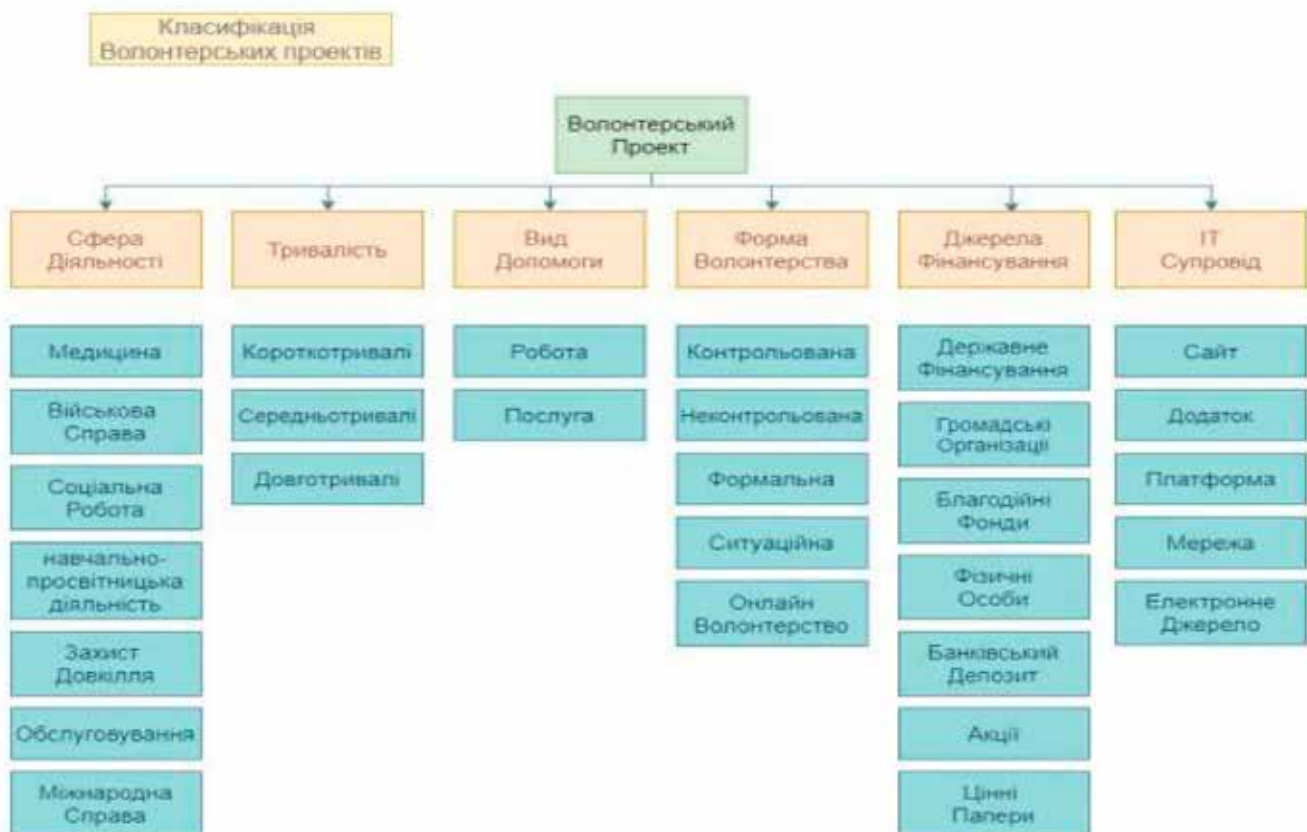

Рис. 3. Схема запропонованої класифікації волонтерських проектів

Примітка. Авторська розробка.

Спинимося детальніше на IT-супроводі, який відіграє одну з головних ролей у просуванні та реалізації волонтерського проекту. Вдало спланований

IT-супровід здатен знайти нові джерела фінансування, просунути проект у медіапросторі, захистити потрібні дані, підтримувати актуальність проекту в мережі.

Вибір типу ІТ-супроводу дає змогу зрозуміти, що волонтерський проєкт є наближеним до е-волонтерства.

Е-волонтерство — це волонтерство за допомогою Інтернету (онлайн волонтерство). Е-волонтерство, як випливає з назви, має багато спільного з традиційним формами волонтерства. Але е-волонтерство переносить звичайне волонтерство на новий рівень вебтехнологій. Використання Інтернету як повсякденного інструменту дозволяє зменшити часові та просторові обмеження для волонтерської діяльності, що робить її глобальною [12].

Онлайн-волонтерство так само, як і звичайне волонтерство, включає ті самі людські ресурси, але онлайн-волонтерство більш гнучке і є можливість із будь-якого місця перебування здійснювати його, якщо, звичайно, є Інтернет, і передбачає:

- 1) створення сайтів і написання програм;
- 2) адміністрування вебсайтів, груп у соціальних мережах;
- 3) написання статей для сайтів, пресрелізів;
- 4) юридична онлайн-консультація;
- 5) обробка інформації для сайта тощо (див. *рис. 3*).

Для початку роботи над власним проєктом було проведено аналіз ринку українських волонтерських ІТ-проєктів, зокрема «InTrain», «ItBuk», «Code Club UA» та сервісу Volonter.org, який є платформою для швидкого доступу до інформації про проєкт і його учасників [13]. Проаналізувавши ринок українських волонтерських ІТ-проєктів, була запропонована концепція проєкту власної волонтерської ІТ-платформи «HSRG-DIS». Для стратегічного розвитку волонтерської діяльності найкращим рішенням є саме ІТ-платформа або ж база, завдяки якій можна буде пропонувати свої продукти, подавати потрібну інформацію, і просувати свій проєкт як щось цілісне, якісне і потрібне. Також кожен проєкт, представлений на платформі, має бути виважений, з розробленим планом і деталями, важливими для потенційного інвестора і користувача (назва, опис, ідейність, тематика, деталізація і запропонований вклад у проєкт). Можна виділити важливість фінансового аспекту: проєкт, який не має фінансового підґрунтя і розвитку, не може бути успішним. Тому на етапі розроблення концепції або ж планування потрібно продумати стратегію розвитку, завдяки якій можна розраховувати на пошук інвестицій, які отримуватиме ваш проєкт в обмін на дивіденди, інформацію, рекламу, інтеграції, партнерство тощо. Загалом, головним є детальне покрокове планування проєкту, завдяки якому можлива його успішна реалізація.

IV. Розроблення проєкту створення платформи підтримки волонтерської діяльності «HSRG-DIS». Для розроблення ефективного ІТ-проєкту з волонтерської діяльності, перш за все, потрібно розробити його концепцію і проаналізувати його актуальність. Концепція проєкту «HSRG-DIS» передбачає правиль-

не стандартизоване подання волонтерських проєктів на ІТ-платформі: з покроковою перевіркою всіх даних; унеможливленням спаму або ж розкрадання можливих грантових коштів на незрозумілі, нечіткі проєкти; з поданням проєктів на удосконалення після перевірки або ж на підтвердження та розгляд ґрунтовної допомоги проєкту; просування його далі.

Другим кроком є залучення інвестицій і реалізація фінансового плану проєкту для подальшого його існування та підтримки, оновлення, оптимізації тощо. Проєкт «HSRG-DIS» є і соціальним (за типом), і ІТ-проєктом (за видом) одночасно [11].

Якщо розглянути його через вищезапропоновані класифікаційні ознаки, то він буде:

- 1) за сферою діяльності: обслуговування;
- 2) за тривалістю: довготривалий;
- 3) за видом діяльності: робота;
- 4) за формою волонтерства: онлайн-волонтерство;
- 5) за джерелами фінансування: державне фінансування та фізичні особи;
- 6) за ІТ-супроводом: платформа.

У теперішній час через пандемію COVID-19 дуже актуальна проблема всесвітньої медицини, швидкої комунікації між медиками різних країн, асинхронності бази даних ліків та інших проблем, які наростають лавиноподібними темпами. Саме тому, на нашу думку, хорошим рішенням є звуження тем (предметних областей) проєктів, які можливо завантажувати на платформу на даний момент, оскільки більшість волонтерського руху стосується зібрання великої кількості людей, що зараз неможливо. Це дозволить залишити великий простір для теми охорони здоров'я, тобто для будь-яких проєктів у цій сфері, а також для інформування людей за цією темою. На даний час основним напрямом, за яким можливо подавати проєкти, буде сектор охорони здоров'я.

Для проєкту «HSRG-DIS» була обрана методологія управління проєктами Agile з фреймворком SCRUM, що дозволила виділити головні аспекти управління проєктом, заощадивши час у порівнянні з методологією PMBOK. Гнучка методологія Agile дозволить максимально швидко та якісно реалізувати управління проєктом і його складовими.

Для розроблення платформи потрібно проаналізувати засоби розробки вебресурсів для комплексного варіанта, який включає як візуальну, так і серверну частину розроблення для обробки інформації від потенційних користувачів. Тому для реалізації платформи було обране таке програмне забезпечення: Front-end (HTML, SCSS, JavaScript, JQuery) і Back-end (PHP, SAKEPHP, MySQL).

Для реалізації цього проєкту, крім вищезазначених програмних засобів, було використано PHPSTORM/NotePad++. Платформа містить такий функціонал користувача, який буде достатній для подання його волонтерського проєкту:

- реєстрація, вхід, відновлення пароля;
- основна форма подання проекту на розгляд (п'ять сторінок поступового заповнення з можливістю збереження на кожному етапі);

- панель користувача з інформацією про поданий проект, станом аканту, статусом перевірки проекту та можливістю подати новий.

Також проектом передбачений бек-офіс: сторона адміністрації платформи, яка буде мати свої концепції:

- головна панель керування з інформацією про проекти;

- сторінки:

- 1) призначення на перевірку проекту;

- 2) перевірки проекту;

- 3) перегляду поданого проекту з можливістю завантаження усієї інформації про проект;

- 4) затвердження або відхилення проекту;

- 5) налаштувань;

- 6) створення нових користувачів;

- 7) перегляду користувачів і редагування інформації про них;

- 8) аналітики з детальною інформацією про всі типи проектів і користувачів, а також підсумків роботи платформи;

- 9) доповідь про користувачів, подані проекти та їх затвердження, а також завантаження даних таблиць в ексель-форматі;

- підтримка у формі стороннього сервісу Olark.

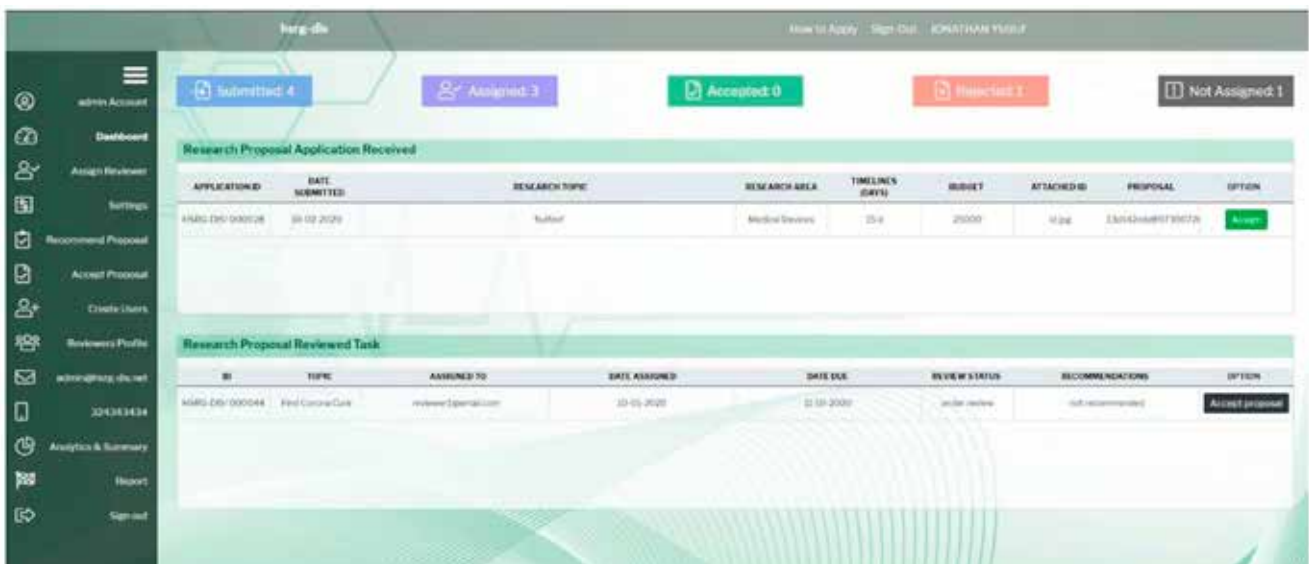
Також до концепції проекту можна віднести поділ фронт-офісу і бек-офісу на ролі користувачів.

Для фронт-офісу будуть доступні два типи користувачів: персональний і корпоративний.

Персональний користувач — це фізична особа, яка пропонує свій проект на волонтерських засадах, але з можливим використанням грантових коштів при ухваленні проекту. Корпоративний користувач теж має той самий функціонал, а також додаткові поля в головній формі подання проекту, зокрема для назви підприємства, реєстраційного номера тощо.

Для бек-офісу будуть доступні такі ролі: головний адміністратор, старший рецензент, рецензент, переглядач. За допомогою цих ролей для бек-офісу буде можливим налаштувати дуже швидко співпрацю з людьми, які будуть отримувати такі ролі, перевіряти, оцінювати і давати оцінку тим чи іншим проектам. Головний адміністратор має весь функціонал усіх інших ролей, тим самим унеможливаючи роль зупинки платформи, оскільки, за потреби, адміністратор може створювати нових рецензентів або ж навіть сам переглядати й оцінювати подані проекти.

Основний вигляд платформи як продукту проекту «HSRG-DIS» було розроблено за допомогою програмного забезпечення Adobe Photoshop. Головну панель адміністратора платформи відображено на *рис. 4*. Для візуального відображення і можливого аналізу даних також розроблена сторінка аналітики, у якій відображені всі дані про внесені проекти, підтверджені чи відхилені, гендерне порівняння і можливість завантажити дані у csv форматі для подальшого аналізу.

Рис. 4. Головна панель адміністратора платформи

Примітка. Авторська розробка.

Також можна завантажити усі подані проекти і посортувати їх за обраною датою (*рис. 5*).

Рис. 5. Сторінка аналітики

Примітка. Авторська розробка.

Розроблена платформа була розгорнута на хостингу і протестована на можливі помилки. Виявлені неточності й помилки були усунені, триває додаткове тестування платформи, паралельно з тим платформа почала діяти у звичайному режимі для користувачів. Додатково підключено блокування доступу до платформи сервісів google для внутрішнього користування.

Важливим питанням є оцінювання ефективності таких волонтерських ІТ-проектів. Загалом, волонтерські проекти потребують специфічних методів оцінювання ефективності за рахунок нестандартних інвестиційних потоків і приблизних фінансових оцінок рентабельності проекту. Можна запропонувати умовну шкалу оцінювання ефективності проекту на підставі розрахунку рентабельності поданих, опрацьованих і підтверджених до впровадження проектів. При дослідженні поданого проекту запропонована шкала є основою для виставлення оцінок головними рецензентами. Використовується набір критеріїв для оцінювання ефективності проекту на основі дослідження внесеної інформації про поданий проект від користувача. Кожен критерій має свою верхню межу (максимальну оцінку), що дозволяє об'єктивно оцінити можливості конкретного проекту в цьому аспекті.

Для нашого проекту волонтерської ІТ-платформи максимально можливі внески критеріїв, які використовуються для оцінки рівня ефективності поданого проекту, будуть такими: 1) загальне резюме (у нашому варіанті — концепція) (5 %); 2) значущість дослідження (20 %); 3) обсяг дослідження (30 %); 4) навколишнє середовище (15 %); 5) інтерпретація даних (10 %); 6) бюджет (5 %); 7) інституційна можливість (15 %);

8) загальний бал (100 %). На основі вищевказаних критеріїв виконується розрахунок можливих варіантів ефективності та доцільності проекту: Poor (Неспроможний, 0—20 %), Marginal (Граничний, 20—30 %), Fair (Майже задовільний, 30—40 %), Satisfactory (Задовільний, 40—50 %), Good (Хороший, 50—60 %), Very Good (Дуже хороший, 60—70 %), Excellent (Відмінний, 70—80 %), Outstanding (Видатний, 80—90 %), Exceptional (Надзвичайний, 90—100 %).

На основі розроблених критеріїв оцінювання розраховуємо їх для розробленого проекту.

1. Загальне резюме — на основі розробленої та описаної концепції платформи можна оцінити (за експертною оцінкою) цей критерій у 4 %.

2. Значущість дослідження — цей проект є значимим і дослідження є актуальне, але, зважаючи на вузький перелік області дослідження, реалізована платформа включає обмежену кількість поданих заявок та отриманих вхідних даних для опрацювання. Цей критерій можна оцінити у 10 %.

3. Обсяг дослідження — якщо оцінювати цей критерій за обраними областями дослідження, а саме сектор охорони здоров'я, то ця платформа включає досить обширний перелік полів для вхідних даних із можливістю їх масштабування. Усі дані використовуються при аналітиці та дослідженні рецензентами і є актуальними за рахунок внесення часу на їхнє дослідження. Цей критерій можна оцінити у 16 %.

4. Навколишнє середовище — цей критерій можна описати як вплив проекту на навколишнє середовище. Загалом, при дослідженні та підтвердженні поданих проектів рецензентами відбувається їхній аналіз і згода на повну або часткову реалізацію. Тобто

визначається як навколишнє середовище так чи інакше набуватиме змін за рахунок реалізації поданих волонтерських проєктів. У нашому варіанті вплив буде частковий через вузький напрям області дослідження і поки що часткової реалізації проєктів. Цей критерій можна оцінити у 10 %.

5. Інтерпретація даних — цей критерій оцінює доступність і логічність даних для аналізу та використання при дослідженні. У розробленій платформі досить чітко реалізовані форми для введення даних, описані всі можливі інформаційні поля і наведені висновки у вигляді коротких описів окремих полів або сторінок у цілому. Також наведено таблиці та графіки для швидкого і простого сприйняття інформації. Цей критерій можна оцінити у 8 %.

6. Бюджет — частково оцінений за витрачений час на розроблення, але потребує подальшого дослідження та аналізу при реалізації підтверджених поданих волонтерських ІТ-проєктів та визначенні їхньої ефективності. Цей критерій можна оцінити у 3 %.

7. Інституційна можливість — цей критерій описує можливість поданого проєкту використовуватись у державних інституціях. Оскільки цей проєкт розроблений для однієї з таких установ, можна оцінити цей критерій у 10%.

При складанні усіх критеріїв ми отримали 61 % з можливих 100 %. Така оцінка дорівнює варіантові Very Good (Дуже хороший, 60—70 %), але і дуже близька до Good (Хороший, 50—60 %). Отриманий результат свідчить про ефективність проєкту вище від середнього, але і тим самим показує можливість поліпшення результатів за рахунок розвитку окремих критеріїв.

Висновки. У розвиненому громадянському суспільстві волонтерські об'єднання безпосередньо впливають на національну економіку, збільшуючи національний дохід і створюючи робочі місця. Крім цього, такі об'єднання виконують роль посередника між державою і широким колом громадськості, забезпечуючи громадський контроль над усіма гілками влади. Запобігаючи державній монополізації в різних сферах суспільного життя, волонтери допомагають розв'язати соціальні, економічні, культурні проблеми суспільства. Для успішної реалізації волонтерських проєктів необхідною умовою є розробка нормативних актів, що регулюють соціально-трудова відносини ринку праці волонтерства в тісній взаємодії зацікавлених сторін.

Ринок волонтерства є насичений у цілому, є багато різних проєктів, завдяки яким життя поліпшується, а соціальна сфера розвивається. Але на ринку ще недостатньо проєктів онлайн-волонтерства, зокрема проєктів, продуктами яких є ІТ-платформи.

Для поліпшення фінансової складової, тобто збільшення ефективності розробленої платформи, можливі такі нововведення: 1) реклама на сторінках користува-

ча, рекламні банери, інтегровані в дизайн-платформи; 2) реалізація підписки для користувачів для додаткової та аналітичної інформації про подані проєкти; 3) співпраця із сторонніми сервісами або компаніями-партнерами, взаємне розміщення інформації для кращого просування і збільшення конверсії платформи.

Під час дослідження і розроблення власного проєкту «HSRG-DIS» були виділені особливості волонтерських ІТ-проєктів: 1) можливість масштабування проєкту; 2) фінансування проєкту з боку держави і фізичних осіб; 3) швидке зберігання і розповсюдження даних проєкту; 4) можливість своєчасного оновлення і підтримки проєкту; 5) перевірка пріоритетів і настроїв користувачів; 6) використання сучасних ІТ і технічних засобів розроблення проєкту та аналітики даних.

Зокрема, масштабування сервісу дозволяє поліпшити платформу за допомогою: збільшення можливих тем дослідження, розширення бази користувачів, нових градацій оцінок, розширення списку полів для подання проєктів і, відповідно, збільшити кількість відвідувань сайту, подання нових проєктів та очікуване зростання кількості рецензентів. Додатково можливо розвивати проєкт за допомогою поліпшення оцінювання поданих проєктів і додавання нових етапів оцінювання.

Перспективою подальших досліджень є також реалізація мобільної версії платформи для адміністраторської панелі, що дозволить поліпшити моніторинг волонтерської діяльності. Наразі адаптивний варіант платформи для всіх девайсів відсутній через громіздкі таблиці та форми введення, що дозволило заощадити час для швидкої реалізації проєкту. Але за потреби можливий випуск оновлень і заміни потрібних файлів, що дозволить адаптувати дизайн таблиць і найбільших форм для мобільного відображення.

Крім того, одним із шляхів поліпшення розробки волонтерських ІТ-проєктів є поєднання ітеративного та інкрементального підходів, що використовується в сучасних моделях планування ІТ-проєктів. Зокрема, зазначені підходи припускають, що:

- вимоги до системи і її архітектура опрацьовуються не один раз, а поступово уточнюються від ітерації до ітерації (ітеративний підхід);

- результатом кожної ітерації є версія програмного продукту, яка реалізує частину функціональності майбутнього програмного продукту і може бути введена в тестову або дослідну експлуатацію, а також оцінена замовником і майбутніми користувачами (інкрементальний підхід).

Поєднання ітеративності й інкрементальності забезпечує ефективність розроблення та суттєве зниження ризиків у ході проєкту.

Ще однією перспективою дослідження є розроблення онлайн-чата з користувачами. Сторонні чат-

сервіси є популярним рішенням у створенні мобільної групи підтримки користувачів ІТ-платформою. За рахунок легкої інтеграції зі сайтом, швидкого налаштування сервісу через інтерфейс чата й ідеальної швидкодії через варіацію обробки інформації на боці сервісу, такі онлайн-чати є дуже популярним рішенням і використовуються на більшості відомих сайтах. Реалізація інтегрування стороннього чата для платформи також поліпшить взаємодію між користувачем і рецензентом та допоможе поліпшити рівень задоволеності користування платформою за рахунок швидкого реагування на можливі проблеми, які виникають у користувачів у міру їх просування у платформі.

За правильного розроблення платформи з можливістю подальшої її підтримки та оновлення функціональності відбувається автоматичне і логічне оновлення життєвого циклу продукту проекту. А за рахунок можливості оновлень на платформі підтримка пра-

цюватиме у фоновому режимі, що дозволить продовжити життєвий цикл платформи, адже за будь-якого планування та затраченого часу на розроблення ви не отримаєте ідеальний продукт, а отже, планові оновлення та оптимізація коду є стандартними кроками розроблення та взаємодії на всьому шляху життєвого циклу продукту.

Будь-які ІТ-проекти мають інноваційний характер, оскільки так чи інакше ґрунтуються на нововведеннях в економічній, соціальній чи управлінській сферах, що особливо стосується волонтерських ІТ-проектів.

Так, стратегія розвитку волонтерських проектів передбачає забезпечення сталих темпів її зростання і функціонування в перспективі та ґрунтується на використанні науково-технічних досягнень у сфері інформаційних технологій та управлінні, тобто на комплексі інновацій та соціальних потреб населення країни.

Список використаної літератури

1. Recommendations on support for volunteering : resolution adopted UN General Assembly [Electronic resource]. — 2002. — January 10. — № A/RES/56/38. — Available at : <https://www.unv.org/Publications/UNGA-Resolution-5638-Recommendations-support-volunteering>.
2. Головніна О. Г. Основи соціальної економіки : підручник / О. Г. Головніна. — Київ : Центр учбової літератури, 2013. — 647 с.
3. What is the social economy? [Electronic resource] // BALTA. — 2020. — Available at : www.socialeconomy-bcalberta.ca/social-economy.
4. Дерев'яно Ю. М. Соціальна та солідарна економіка: поняття та сутність, досвід та перспективи / Ю. М. Дерев'яно, Л. Г. Мельник, О. В. Кубатко // Механізм регулювання економіки. — 2014. — № 3. — С. 89—98.
5. Evaluation and impact measurement for the social economy. Impact of the social economy in Canada [Electronic resource] // Tiess. — Available at : <https://tiess.ca/en/8-impact-de-leconomie-sociale-au-quebec>.
6. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві. — Київ ; Сімферополь : Універсум, 2012. — 536 с.
7. Про волонтерську діяльність : Закон України № 3236-VI від 19 квітня 2011 року [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 42. — Ст. 435. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>.
8. Школа волонтерів : навч. посібник / авт. кол. ; за заг. ред. Г. С. Скитьові. — Київ, 2016. — 166 с.
9. CAF world giving index [Electronic resource] // CAF. — 10th edition : view by people choose. — 2019. — Available at : <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2019-publications/caf-world-giving-index-10th-edition>.
10. CAF World Giving Index [Electronic resource] // CAF. — 10th edition : Ten years of giving trends. — 2019. — October. — Available at : https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/caf_wgi_10th_edition_report_2712a_web_101019.pdf.
11. Ноздріна Л. В. Управління проектами : навч. посібник / Л. В. Ноздріна, В. І. Ящук, О. І. Полотай. — Київ : ЦУЛ, 2010. — 430 с.
12. Кацпровіч М. Довідник з Е-волонтерства [Електронний ресурс] / М. Кацпровіч, Б. Боровецька // Good Network Foundation. — 2016. — Режим доступу : <https://www.sii.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/dowidnik-z-ewolontierstwa.pdf>.
13. Волонтерська платформа «Волонтер.орг» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://volonter.org>.

References

1. UN General Assembly. (2002, January 10). Recommendations on support for volunteering: resolution adopted. № A/RES/56/38. Retrieved from <https://www.unv.org/Publications/UNGA-Resolution-5638-Recommendations-support-volunteering>.

2. Holovnina, O. H. (2013). *Osnovy sotsialnoi ekonomiky [Fundamentals of social economy]*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
3. What is the social economy? (2020). *BALTA*. Retrieved from <http://www.socialeconomy-bcalberta.ca/social-economy>.
4. Derevianko, Yu. M., Melnyk, L. D., & Kubatko, O. V. (2014). Sotsialna ta solidarna ekonomika: poniattia ta sutnist, dosvid ta perspektyvy [Social and solidarity economy: concept and essence, experience and prospects]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky — Mechanism of Economic Regulation*, 3, 89—98 [in Ukrainian].
5. Evaluation and impact measurement for the social economy. Impact of the social economy in Canada. (n. d.). *Tiess*. Retrieved from <https://tiess.ca/en/8-impact-de-leconomie-sociale-au-quebec>.
6. Zvereva, I. D. (Ed.). (2012). *Entsyklopediia dlia fakhivtsiv sotsialnoi sfery [Encyclopedia for social professionals]*. Kyiv; Simferopol: Universum [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada Ukrainy. (2011). Pro volontersku diialnist: Zakon Ukrainy № 3236-VI vid 19 kvitnia 2011 roku [On volunteering: Law of Ukraine № 3236-VI of April 19, 2011]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 42. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> [in Ukrainian].
8. Skytiova, H. S. (Ed.). (2016). *Shkola volonteriv [School of Volunteers]*. Kyiv [in Ukrainian].
9. CAF world giving index. (2019). *CAF*. 10th edition: view by people choose. Retrieved from <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2019-publications/caf-world-giving-index-10th-edition>.
10. CAF World Giving Index. (2019, October). *CAF*. 10th edition: Ten years of giving trends. Retrieved from https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/caf_wgi_10th_edition_report_2712a_web_101019.pdf.
11. Nozdrina, L. V., Yashchuk, V. I., & Polotai, O. I. (2010). *Upravlinnia proektamy [Project management]*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
12. Katsprovich, M., & Borovetska, B. (2020). *Dovidnyk z E-volonterstva [Handbook of E-volunteering]*. Good Network Foundation. Retrieved from <http://www.sii.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/dovidnik-z-ewolontierstva.pdf> [in Ukrainian].
13. *Volonterska platforma «Volonter.orh» [Volunteer platform «Volunteer.org»]*. (n. d.). Retrieved from <https://volonter.org> [in Ukrainian].